

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : . . . . . 200 Lei
Particularii : . . . . . 160 Lei
Membrii Agrului . . . . . 100 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 3720/1938.

Concurs la parohia Tătărești.

La parohia Tătărești (protopopiatul Careilor), care prin numirea On. lui Iosif Cavași la Plopiș, a devenit vacantă, se publică concurs cu termenul de 1 Octombrie crt.

Oradea, 10 Septembrie 1938.

No. 3683/1938.

Primiri la Sf. Teologie.

Comunicăm, că în Clerul tinăr al Diecezei Noastre s'au primit următorii tineri :

1. *Andrei Rațiu* din Carei ;
2. *Gheorghe Silvășan* din Sanislău ;
3. *Ioan Moș* din Sanislău ;
4. *Vasile Silaghi* din Sanislău ;
5. *Iosif Baciu* din Carei ;
6. *Ioan Cheregi* din Sanislău ;
7. *Vasile Crăciun* din Beiuș ;
8. *Vasile Părăianu* din Carei.

Intrucât în Seminar mai avem locuri, iară Dieceza are trebuință de mulți Preoți devotați, mai pot fi primii tineri, cari întrunind condițiunile recerute au vocațiune la slujba Domnului. Nădăjduim că astfel de tineri se vor găsi și în alte parohii, precum s'au găsit în parohiile Carei și Sanislău.

Oradea, 6 Septembrie 1938.

No. 3145/1038.

Programa analitică pentru învățământul religios în școlile primare.

Deodată cu acest Circular se trimite tuturor oficiilor parohiale câte un exemplar din »Programa analitică pentru învățământul religios în școlile primare«, pe baza căruia se vor compune noile manuale de religie pentru școlile primare.

Pentru prezentarea manualelor de religie, conform indicațiunilor noii programe analitice, s'a deschis concurs. Lucrările manuscrise se vor trimite Comisiunii catehetice mitropolitane, pe adresa Reverendului simului președinte Ioan Moldovan, canonic în Blaj.

Termenul prezentării manuscriselor este 15 Martie 1939. Manualele ce trebuiesc sunt cele indicate în programă, la III: Indrumări tehnice.

Predarea religiei se va face după noua programă analitică după ce vor apare manualele noi.

Indemnăm Ven. Cler, să prezinte la concurs cât de mulți lucrări catehetice, ca să putem avea cât de bune manuale pentru studiul religiei.

Oradea, 5 Septembrie 1938.

No. 3646/1938.

Correspondența cu Ministerul Cultelor

Conform adresei On. Minister al Cultelor cu No. 37593/1938 comunicăm întregului personal bisericesc din Eparhia noastră, că toate cererile adresate aceluși Minister sunt a se înainta numai pe cale ierarhică, adică prin Episcopie. Toate petițiunile înaintate direct Ministerului vor rămâne nerezolvate.

Oradea, 5 Septembrie 1938.

No. 3694/1938.

A apărut ediția a II-a a Noului Testament

Preaveneratul Ordinariat de Lugoj ne anunță, că Preasfințitul Episcop al Lugojului, Excelența Sa Dr. Ioan Bălan, a tipărit ediția II-a a Noului Testament, care față de ediția primă prezintă însemnate îmbunătățiri. Anume: s'a controlat din nou textul original; s'au sporit în mod considerabil notele; toate textele paralele s'au controlat după ediția lui Clain; s'a îmbogățit concordanța dela sfârșit. Formatul e al ediției I., tiparul curat și hârtia bună. Prețul unui exemplar broșat e 60 Lei, iară al unuia legat în jumătate pânză e 70 Lei.

E de prisos orice recomandare a acestei lucrări. Clerul și credincioșii noștri o așteaptă de mult și suntem convinși, că se vor grăbi să și-o câștige. Celor, cari vor osteni la desfacere li se dă un rabat de 10^{0/0}, adică de fiecare 10 exemplare comandate se dă un exemplar gratuit.

Pentruca distribuirea să fie mai expeditivă, aprobăm, ca desfacerea cărții să se facă prin oficiile protopopești, unde să se concentreze toate comenzile din protopopiat. Fiecare oficiu protopopesc va comunica apoi pe cale oficială Preaveneratului Ordinariat de Lugoj ce număr de exemplare să i se trimită.

Oradea, 9 Septembrie 1938.

No. 3392/1938.

Liga Temperanța

Liga Temperanța pentru propaganda antialcoolică trecută sub auspiciile și îndrumările Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, face un călduros apel către toți oamenii de bine și în special către preoțime, cerând concursul și sprijinul tuturor pentru combaterea alcoolismului.

Deci îndemnăm pe Frații Preoți, ca să intre membri în această Ligă, sprijinind în același timp înființarea de filiale ale Ligii, ca să combată alcoolismul prin predici și conferințe și să se aboneze la revista Ligei »România nouă«, care costă numai 40 Lei la an.

Oradea, 5 Septembrie 1938.

No. 3324/1938.

La adresa On. Minister al Cultelor cu No. 33607/1938, publicăm mai jos tabloul No. 7 al pictorilor și zugravilor bisericești autorizați, precum și Legea nouă a picturii bisericești promulgată cu Inaltul Decret Regal No. 2040/1938 și publicată în Monitorul Oficial No. 125 din 3 Iunie 1938.

TABLOUL No. 7

al pictorilor bisericești și zugravilor bisericești autorizați de Ministerul Cultelor și Artelor.

Potrivit art. 4 din Legea pentru încurajarea artelor plastice și prevederilor Regulamentului pentru calificarea pictorilor bisericești, și în urma încheerii Comisiei speciale de calificare din ședințele dela 26 Mai, 30 Mai, 6 Iunie, 25 și 28 Iunie 1938, Ministerul Cultelor și Artelor a acordat următoarele autorizații de pictori bisericești și zugravi bisericești:

I. Pictori bisericești autorizați.

1. N. Gh. Popovici-Lespezi, de confesiune ortodoxă; Str. Florea No. 4. Iași.
2. Alex. Szapos, de confesiune romano-catolică; Str. Cogălniceanu No. 7. Cluj.
3. M. Teșanu, de confesiune ortodoxă; Director al Muzeului Th. Aman. București.
4. Gh. Eftimiu, de confesiune ortodoxă; Str. Peceneaga No. 126. (prin Rahova) București.

5. Gh. Raicu, de confesiune ortodoxă; Str. Ateneului No. 14. Iași.

6. Lemeni-Machedon Ștefan, de confesiune ortodoxă; Str. C. Negruzi No. 14. Chișinău.

7. Nicolae Stoica, de confesiune ortodoxă; Str. Iatropol No. 16. București.

8. Iuliu Toth, de confesiune romano-catolică; Bdul Basarabilor No. 4. Satu-Mare.

9. Anatolie Cudinov, de confesiune ortodoxă; Str. Neculai Filipescu No. 11. Chișinău.

10. Virginia Constantinescu, de confesiune ortodoxă; Comuna Trușești, Județul Botoșani.

II. Zugravi bisericești autorizați.

1. Vasile C. Robea, de confesiune ortodoxă; Str. Principesa Maria No. 57. Galați.

2. I. Mustățescu, de confesiune ortodoxă; Comuna Novaci, Județul Gorj.

3. Toma St. Iliescu, de confesiune ortodoxă; Str. Ioan Bob No. 13. Ploești.

4. Nicola Popp, de confesiune greco-catolică; Str. Avram Iancu No. 47. Tg.-Mureș.

5. Ștefan Toth, de confesiune romano-catolică; Str. Regele Ferdinand No. 1. Sighet-Maramureș.

6. Gh. Bărbulescu-Tismana, de confesiune ortodoxă; Comuna Tismana, Județul Gorj.

7. Petre Rădulescu, de confesiune ortodoxă; Str. Col. V. Stamate (fosta Poștei) No. 59. Ploești.

8. Alex. Vodă, de confesiune ortodoxă; Str. Barbu Delavrancea No. 20 Ploești.

9. Ștefan Stroiny, de confesiune ortodoxă; Str. Vasile Lupu No. 17. Botoșani.

III. Definitivări de autorizații provizorii de pictori bisericești.

1. Merica Râmniceanu, de confesiune ortodoxă; Str. Stirbey Vodă No. 17. București.

Atât pictorii bisericești cât și zugravii bisericești autorizați de Minister și notați în prezentul tablou, au dreptul de a lucra în condițiunile arătate în Monitorul Oficial No. 164 din 20 Iulie 1937, la finele primului tablou de pictori și zugravi bisericești autorizați, și potrivit noiei Legi pentru pictura bisericească, publicată în Monitorul Oficial No. 125 din 3 Iunie 1938.

LEGE

pentru calificarea pictorilor bisericești autorizați și a zugravilor autorizați, promulgată cu Inaltul Decret Regal No. 2040 din 28 Mai 1938 și publicată în Monitorul Oficial No. 125 din 3 Iunie 1938.

CAROL al II-lea,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra Raportului Președintelui Consiliului de Miniștri și Miniștrilor Noștri Secretari de Stat la Departamentele Cultelor și Artelor, Finanțelor și Justiției cu No. 13 641 din 1938;

Văzând Jurnalul Consiliului de Miniștri cu No. 1.052 din ședința dela 28 Martie 1938, precum și avizul Consiliului Legislativ cu No. 60 din 19 Aprilie 1938;

În baza art. 98 din Constituție,

Am decretat și decretăm :

Modificarea unor dispozițiuni din Legea pentru încurajarea artelor plastice.

Art. unic. — Art. 4 din Legea pentru încurajarea artelor plastice din 6 Martie 1937¹⁾, se modifică precum urmează :

Se crează o Comisiune specială pentru calificarea pictorilor bisericești autorizați și a zugravilor autorizați.

Comisiunea se compune din : 1. Un cleric, Delegat al Sfinței Patriarhii ; 2. O persoană cu preponderență cultură artistică bisericească ; 3. Un tehnician în pictura bisericească ; 4. Un Delegat al ministerului ; 5. Un pictor, delegat al Societății Pictorilor și Sculptorilor Români, și 6. Un secretar, dintre funcționarii Direcției Artelor din Minister.

Această Comisiune lucrează sub președinția Secretarului General al Ministerului Cultelor și Artelor.

Membrii Comisiunii se numesc de către Minister, pe un interval de 4 ani, prin Decizie Ministerială.

Membrii Comisiunii care vor lipsi nemotivat dela 3 ședințe consecutive, se consideră demisionați.

Comisiunea va fi convocată de către Președinte oridecâteori va avea să se pronunțe asupra cererilor pictorilor, spre a li se da autorizare de pictori bisericești. Această autorizare se va da tuturor pictorilor care au absolvit Academia de Arte frumoase sau o școală străină echivalentă, sau superioară acesteia, și care fac dovada a fi restaurat sau pictat din nou interiorul, total sau parțial, al unui locaș de credință ortodoxă, greco-catolică sau romano-catolică.

Această din urmă dovadă este lăsată cu totul la aprecierea artistică și tehnică a Comisiunii.

După ce avizele Comisiunii vor fi aprobate de Ministru, se va proceda la întocmirea tabloului de pictorii bisericești autorizați.

Tabloul pictorilor bisericești autorizați se poate mări, în urma cererilor aprobate în modul stabilit în prezentul articol, oridecâteori un pictor, absolvent al unei Academii de arte frumoase din țară sau străinătate, sau un pictor licențiat în teologie creștină sau în litere, sau un pictor fără absolvența Academiei de arte frumoase, dar cu studii în specialitatea picturii, pot dovedi cunoștințe temeinice în iconografie și artă creștină, prin lucrări de tehnică murală și icoane, de deosebită importanță artistică.

Examinarea și valorificarea actelor de studii pe care le posedă pictorii, precum și a lucrărilor pe care ei le prezintă, sunt lăsate la aprecierea Comisiei speciale de calificare.

Pentru restaurările picturilor Monumentelor Istorice, se vor da autorizații speciale, și numai acelor pictori care au făcut studii în această specialitate și vor dovedi că au executat în mod ireproșabil astfel de lucrări.

Numai pictorii bisericești autorizați pot face lucrări integrale, parțiale, sau de restaurare a monumentelor de cult.

Vechii zugravii autorizați și care vor dovedi efectiv că au făcut lucrări de pictură bisericească, vor fi zugravii autorizați. Dovada valorii artistice și tehnice a acestor lucrări este lăsată la libera apreciere a Comisiunii.

Zugravii bisericești autorizați, au dreptul a executa lucrări de pictură la bisericile din parohiile rurale până la valoarea de 80.000 lei, optzeci mii lei ; iar numai sub controlul și răspunderea unui pictor bisericesc autorizat, delegat de Comisiune, au dreptul a executa lucrări la bisericile din Parohiile rurale, până la orice sumă, și la bisericile din Parohiile urbane, până la suma de lei 300.000, trei sute mii lei.

Pentru lucrările de pictură bisericească ce depășesc suma de 800.000, opt sute mii lei, Chiriarhiile sunt obligate a lua

dispoziții să se institue concursuri publice la care să poată concura mai mulți pictori autorizați.

Ministerul exercită prin Direcția Artelor o supraveghere continuă și un control general asupra atribuirii lucrărilor de pictură bisericească și asupra modului lor de execuție, numai în cadrul art. 1, alin. b, din legea de organizare a Ministerului Cultelor și Artelor dela 10 Martie 1937.

Pentru acoperirea cheltuelilor de deplasare și transport ale Membrilor Comisiei spre a participa la lucrări, precum și a delegaților Comisiei pentru controlul pictorilor bisericești, concursuri, anchete, etc., se institue o taxă de 2 lei la sută din valoarea lucrărilor de pictură bisericească executate în cuprinsul întregii țări.

Pictorii și zugravii sunt obligați ca la orice lucrare de pictură bisericească să depună la Banca Națională a României, din plățile primite, pe numele și la dispoziția Ministerului Cultelor și Artelor, cota de 2 la sută din costul lucrării contractate, în scopul arătat mai sus.

Aceste sume se vor contabiliza la fondul special denumit : „2 la sută pentru calificarea pictorilor bisericești”. Sumele rezultate se vor cheltui, pe bază de ordonanțe emise în virtutea unui credit extraordinar, acoperit de veniturile produse de această taxă. Acoperirea acestor ordonanțe se va face prin emisiune de cecuri, de către Ministerul Cultelor și Artelor, asupra Băncii Naționale a României, care va remite în baza acestora, sumele respective.

Angajările de cheltueli din acest fond se vor face pe bază de aprobări speciale date de Ministrul Cultelor și Artelor, sau de Secretarul General, delegat.

Operațiunile făcute asupra acestui fond vor forma un capital separat în contul de gestiune al Ministerului Cultelor și Artelor.

Chiriarhiile sunt obligate a comunica Ministerului, pentru evidența și supravegherea mișcării artistice din țară, adjuccările lucrărilor de pictură bisericească din cuprinsul Eparhiilor respective.

Acest fond va fi majorat printr'o taxă fixă ce se va percepe la eliberarea autorizațiilor și anume : 1.000, una mie lei pentru pictorii bisericești și 500, cinci sute lei pentru zugravii bisericești.

Dat în București, la 28 Mai 1938.

CAROL

Președintele Cons. de Miniștri,
Miron

Patriarhul României

Ministrul Justiției,
Victor Iamandi

Ministrul Cultelor și Artelor,
Nicolae Colan
Episcop al Clujului, Vadului
și Feleacului

Ministrul Finanțelor,
Mircea Cancicov

Nr. 2.040.

Oradea, 5 Septembrie 1938.

Concurs la postul de cantor din Sânlazar

Pentru complenirea postului de cantor din parohia Sânlazar, protopopiatul Marghita, jud. Bihor, se publică concurs pe ziua de 25 Septembrie 1938.

Retribuțiuni :

1. 8 jugăre cad. pământ arător.
2. 6 drepturi de pășunat.
3. Stolele îndatinat.

¹⁾ Promulgată cu I. D. R. Nr. 914 din 4 Martie 1937 și publicată în M. O. Nr. 54 din 6 Martie 1937.

Reflecții la acest post să-și înainteze cererea însoțită de diploma de cantor, certificat de moralitate și de botez la adresa: oficiul parohial român-unit din Sânlazar, poșta Mișca, până în ziua de 25 Sept. a. c., iar în una din Duminecile și sărbătorile de 25 Sept.,

2, 9 ori 16 Oct. a. c. să fie personal la serviciile divine. Cantorul ales va avea să instrueze elevii școlari și tineretul la cântările bisericesti.

Sânlazar, la 3 Septembrie 1938.

Paul Silaghi
preot

PARTEA NEOFICIALĂ

Preotul și „Straja Țării“

»Straja Țării azi ne cheamă . . . «

... ..
e începutul cântecului în sunetele melodioase a cărui Straja Țării își cheamă străjerii.

Iar titlul articolului e titlul cărții pe care Ministerul Educației Naționale o premiază ca să se scrie, ca un indemn și o chemare: »Preotul și Straja Țării.«

Indemn și chemare . . . Cui? și la ce? Indemn, cui? Nouă preoților, Chemare la ce? La ceea ce avem *chemare*, prin punerea mâinilor, ce ne-a dat misiunea ce este a noastră, ce ne va petrece ca și umbra: de a fi ceea ce trebuie să fim: sarea pământului, cetate deasupra muntelui stând, lumina lumii.

Ori după cum sarea trebuie păstrată nestrucată, pentru binele pământului; cum cetatea nu se poate ascunde deasupra muntelui stând; mai puțin lumina se va pune sub obroc, ci în sfeșnic și pe masă ca să lumineze tuturor celor din casă.

Știți frații mei, preoți ai Domnului celui Preaînalt, știți mai bine decât mine — că cuvintele ce le scriu aici nu sunt cuvintele mele, ci ale celui ce are cuvintele vieții veșnice. Care a spus că *vouă* vă e dat a cunoaște tainele împărăției cerurilor și care vă trimite *pe voi*, cum a fost trimis El de Tatăl, că lumina *voastră* să lumineze așa în fața oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri.

Când acesta e rostul și justificarea cinstei ce ni se dă ca să predicăm Evanghelia tuturor, învățându-i să păstreze toate câte ni le-a spus El nouă, — cine ar îndrăzni să scadă în puțința răspunderii ce va da-o în fața Celui ce ne va cere în primul rând *nouă* seama, — dacă nu va grăbi chiar nechemat a fi gata la datoria unei noi ocaziuni de a predica cuvântul lui Dumnezeu?

Cui? Acelora pe cari Cristos i-a iubit mai mult. Obosit, trudit, i-a ținut de rai pe apostolii, cari-l cruciau, nelăsând mamele să-i aducă pruncii să-i binecuvinteze: »Lăsați pruncii să vină la mine, că unora ca acestora este împărăția cerurilor.«

Noi suntem locțiitorii lui Cristos pe acest pământ; noi suntem vistiernicii darurilor sale; prin ministerul nostru se revarsă asupra pământului, uscat de patimi, al sufletelor — roua răcoritoare, apa dată-

toare de viață rodului, pentru mântuirea lumii, care se depărtează de Cristos, de multe ori, și pentru că nu ne găsește pe noi la postul misiunii încredințate nouă.

»Anima naturaliter cristiana«. Lumea se vrea instinctiv creștină. Sufletul se sbate în dogoarea patimilor ca peștele pe uscat și nu se simte acasă, decât în apele harului. Dar pe acesta noi trebuie să-l facem să-l cunoască, să-l dorească, să-l guste ca să simtă dulceața jugului lui Cristos și ușurata sarcinei lui ajutată de harul lui. Lumea se vrea creștină! Vai ei, dar mai ales vai nouă dacă se vrea împotriva noastră. Lumea orbecă în noroiul păcatelor și în umbra morții tot mai adânc și se pierde tot mai iremediabil, dacă noi prin sufletul și purtarea noastră, nu-i aprindem lumina lui Cristos ca să lumineze tuturor. Și dacă n'am crede că trebuie să fim gata întotdeauna la datoria de a ne face tuturor toate ca să-i câștigăm lui Cristos, — care mai e rostul ministerului, al cinstei și prestanței noastre între creștini?

Straja Țării azi ne cheamă: Să nu ne învătoșăm inima ascultând chemarea ei; neuitându-ne mai ales *chemarea* și *misiunea* ce ni s'a dat de două mii de ani și se va da tuturor și *numai nouă, preoților*, până la sfârșitul veacurilor: de a învăța pe toți să păstreze, în suflete și fapte învățătura lui Cristos.

Căci nouă ne e dat a cunoaște tainele împărăției cerurilor.

Augustin Cosma

— † **Cardinalul Patricie Iosif Hayes.** În 4 Sept. a. c. a trecut la cele vecinice, în vârstă de 71 de ani, Cardinalul Patricie Iosif Hayes, arhiepiscopul din New York.

Odihnească în pace!

— † **Adolf Vorbuchner.** Sâmbătă, în 11 Sept. a. c. a trecut în lumea drepților, într'un sanator din Viena, unde mersese cu puține zile înainte să-și caute de sănătate, episcopul latin de Alba-Iulia, P. S. Sa Adolf Vorbuchner. Avea abia 47 de ani și făcuse numai cu câteva săptămâni mai înainte jurământul în fața M. S. Regelui, în urma demisionării P. S. Sale episcopului Mojlat din scaunul episcopesc. Rămășițele pământești se vor transporta la Alba-Iulia pentru înhumare.

Odihnească în pace!

Uraganul roșu

de Nicolae Belina-Podgaetsky

O carte care conține jumătate din peripecțiile protagonistului autor din țara cu regimul minciunii. Le-a trăit și le-a văzut cu ochii, dar din nenorocire nu sunt numai a unei persoane ci sunt a unui neam întreg, peste care s'a abătut puhoiul cutropitor al necuratului ca un uragan, strivind tot ceea ce este drept. Autorul după cum în repetate rânduri declară, cu o naivă și sânguincioasă încredere s'a angajat în slujba minciunii alături de colegii săi, și apoi pe de lături, ca să scape.

Cartea întreagă se deosebește nespun de mult de felurile descrieri ale »raului« bolșevic, prin faptul că nu e o simplă povestire a celor văzute sau arătate, nu este darea de seamă a unui observator, ci o adevărată descoperire a celui ce cuprins de duhul însuflețirii pentru comunism, a jucat un rol de înfocat propagandist, cu vorba și cu scrisul gazetăresc, a nutrit nădejdi și a pornit mișcări, a trăit mizeria și s'a făcut părtaș de minciună și înșelăciune până s'a convins de contrar și și-a mântuit vieța lui și pe cea a familiei lui.

Povestirea atrăgătoare, pentru că simplă și fără înflorituri artificiale, prezentată în traducere italiană de Daniele d'Addona și răspândită de revista L'Illustrazione Vaticana, ar avea menirea, după gândul autorului însuși, Podgaetsky, să arate sbuciumările unui suflet mânat adesea de triste valuri pe căi paradoxale până la întoarcerea sa la catolicism și la o vieță normală. Eroul nostru în Franța se face comunist, iar în Rusia sovietică se întoarce la catolicism.

Tânăr, voinic, abia ieșit din școala de ofițeri în garda imperială, își face datoria cu mult îndemn, luptând pe fronturile din Balcani, departe de țara mamă care acasă pregătea rușinea dela Brest-Litovsk, în urma căreia ajunge vagabond, flămând și consumat de frig, de ploii și de foame, fără de adăpost, pe străzile Parisului, printre alții cari, la fel, se socotesc îndreptății la mai mult decât le hărăzi soarta pentru munca distrugătoare din războiu.

Găsește în sfârșit un rost de traiu printre valurile altora și angajații la munca de refacere a regiunilor devastate de bătăliile dintre Franța și Germania. Aici găsește soția de vieță, o nemțoaică. În urmă revine pe pământul francez, împărtășește de aproape revendicările clasei franceze de jos cu un duh comun al confrăților din Rusia îndepărtată. Cunoaște de aproape cuiburile comuniste din Franța, precum și nepriceperea celor ce le conduc, dar crede că în Rusia lucrurile merg mai bine.

În toamnă înaintată a anului 1926 răspunde apelului rusesc să-și cheltuiască energiile pentru fericirea poporului rus. În 21 Ian. 1927 pune piciorul pe pământ rusesc cu deplină încredere în fericirea ce-i poate da poporului comunismul, dar aci începe cruda

realitate. Nimic din ceea ce aștepta nu află. Scumpete, miserie, murdărie pe tot locul, pe când agenții G.P.U. se îmbuibă. Acelaș lucru pe tot locul până la Moscova, de aici la frontiera polonă unde-și trăise copilăria. Autorul nu dă numele unor localități, pentru a feri, spune, pe acei de acolo de serioase neplăceri, de vreme ce a avut, în urmă, din belșug concursul lor pentru a fugi. De dragul să știe odată poporul fericit, se împacă și cu pierderea frumoasei lor proprietăți. La conacul de odinioară găsește instalațiile organizației conduse de lăpădătura satului. Cea mai gravă decepție însă o are când nu este admis membru în organizație, nu i-se recunoaște calitatea de comunist avută în Franța, sau mai bine, nu are valoare pentru Rusia, ori care ar fi priceperea și ucenicia lui în materie, și asta numai pentru că e de viță mai de seamă, bogătaș de origine, deși azi nu mai are nimic.

În calitate de gazetar face parte de nenumărate ori din misiunea oficială la sate, în campania de colectivizare, care a reușit atât de prost, ori mai bine, de loc, și a avut atâția mucenici săteni, până când el, gazetar, trebuia să scrie, la ordinul șefului redactor, »entuziasmul« cu care sătenii îmbrățișează acțiunea și marele succes al regimului. S'a pretat la asta greșit socotind că acest rău va fi odată recompensat de aceea bunăstare urmărită — de el cu bunăcredință — Țăranii sunt despoiați de recolta lor, cartofii sunt adunați fără nici o îngrijire și alegere, duși în pivnițele Moscovei, pentru ca apoi să fie din nou scoși cu camioanele noaptea pentru că au putrezit, rămânând în schimb foamea pe tot locul. Cine se opune este deportat în Siberia cu familie cu tot. Convoaie întregi pleacă ajutați doar de căluseii lor, pentru că restul li se ia, iar în popasurile lor, cu lacrimi în ochi, rugăciuni către Domnul și blestem pentru asupritori, zic adio unei lumi în care au trăit cândva vremuri bune, caută să-și plaseze cel puțin copilașii, încredințându-i persoanelor binevoitoare, căci ei merg în pământul peirii, însoțiți de teroare și credința în Dumnezeu pe care nu o poate desrădăcina nimeni din inimile lor. În campania aceasta, procedura diabolică pune în joc ori ce sentimente. Copiii cei mici (Capitol XXXIII) sunt ademeniți cu promisiuni și recompense numai să mintă și să tradeze pe părinții lor, să spună unde au ascuns grâul și alte produse agricole. Când își vede trădarea, țăranul se aruncă mai întâiu asupra fiului său, apoi asupra agentului, dar revolverul intră în acțiune și cade la pământ țăranul (pag. 169). Nevestele sunt constrânse, amenințate cu moartea, să spioneze pe bărbații lor, frate pe frate, iar dacă ar declina aceasta însărcinare, este amenințat cu masacrarea întregii familii, în ochii lui, capul de familie, fiind cel din urmă.

Pentru închidere de biserică Podgaetsky primește ordin dela redacție să facă un lung discurs în adunarea de seara a muncitorilor și să propună apoi rezoluția care va fi votată cu unanimitate: închiderea bisericii cutare. Absența muncitorilor de la adunare: licențierea dela lucru. Prezența este plătită ca munca de peste zi. Deci se prezintă în număr mare, conversând între sine, de vremece oratorii se perindă la tribună, spunând fiecare ce vrea. Programul începe târziu, anume în loc de 8, începe la 10 seara. Podgaetsky singur vorbește până după miezul nopții, căci totul așa este întocmit ca somnul și oboseala să facă votarea unanimă a rezoluției din partea pușinilor rămași prezenți. Cine ar îndrăzni de altfel să voteze contra rezoluției propuse? În ziua următoare urmează execuția: închiderea bisericii din Minks. Fotografi și ripoteri să prindă la fața locului entuziasmul. Nu merge însă căci femeile, nevestele muncitorilor, se opun, nu vreau să cunoască deciziunea votată de bărbaii lor. Atunci pun în joc altă armă diabolică. Merg agenții GPU din casă în casă cu lista de subscriere și votare într'o mână și cu revolverul într'alta. Ori votezi, ori pleci în Siberia sau într'alt centru de stingere a vieții. Așa se pleacă capetele! Cu decizia în mână se face închiderea bisericii: fotografii îndreaptă obiectivul numai spre cei doi ce înlocuesc crucea cu steagul roșu, căci altfel ar trebui să fotografieze mulțimea ingenunchiată care se roagă plângând la aceasta tristă ceremonie de înmormântare. Entusiasm bolșevic! Podgaetsky aci simte mai mult lupta dintre adevăr și minciună. Scrie, dar nu poate trece cu vederea mulțimea aceasta ingenunchiată în rugăciune, o semnaleză și pe aceasta cât de pe scurt. Tiparnițele scot însă cu totul altceva. Nu peste mult e scos și el dela redacție.

De aci încolo vieța e tot mai grea. Urmăriri, perchiziții în miez de noapte, noroc că din vreme a ținut să ardă unele lucruri care ar fi putut fi bun pretext de arestare și deportare. Spaima celor doi copilași și a nevestei, turburați în somnul de noapte de perchiziție, în mijlocul fărâdelegilor rugăciunea ferbinte, întăresc hotărârea de mântuire a sufletului și-a trupului. Dar cum? Căci după ce ai intrat odată nu mai e chip să ieși. La o vânătoare scrutează frontiera dinspre Polonia pentru trecerea clandestină. Nu se poate cu familia, e prea riscant. Alta soluție. Divorțează, cu ușurința de acolo, trăind clandestin ca mai înainte; nevasta optează pentru cetățenia originală germană, cere pasaport din Germania. Chestiunea durează mult, zilele sunt grele, urmărit și spionat mereu, dar Podgaetsky este bun luptător, înfruntă greul. Întrebat pentru ce admite ca copiii lui comuniști să fie duși în țară burgheză, știe să răspundă prin întrebări indirecte, că ei nu-și dau seamă că Germania este azi (era aunci) țara cea mai promițătoare din punct de vedere al comunismului?

Paștile și în acel an, 1932, bieții oameni le-au făcut cum le-au putut, în casele lor, retrași sau mergând pe căi laterale până cine știe unde, însoțiți de evlavie și de suferințe dacă nu de belșug. În 6 Mai 1932 Podgaetsky se desparte de nevastă, care pleacă cu copilașii cu trenul în toată regula, urmând ca el să evadeze clandestin din »raiul bolșevic«. Peripeții, poate mai mari, pentru că și mai primejdioase, dar cărora autorul le-a rezervat un alt volum. Acesta îl isprevește aci adăugând, de încheiere, un gând de comparație între trecutul îngrozitor trăit în U. R. S. S. șase ani de zile plini de suferințe, care sunt și azi ale unui popor bun și blând, și între fericirea prezentă, când trăiește o viață de om: nevasta, aproape, coasă, ce doi copii, în camera cealaltă, învață lecțiile date de profesorii institutului catolic, la care umblă, în Bruxelles.

G. S.

Cum luptă Americanii împotriva pornografiei?

Mgr. F. Noll, episcop de Fort Wayne arată cu satisfacție succesul cruciatei sale împotriva literaturii de scandal și pornografie. În fruntea cruciatei e Reuniunea femeilor catolice. Ajutată de școli, de autorități, ba chiar și de unele organizații protestante, această Reuniune a izbutit în câteva luni să înlăture din chioșcuri și librării toate revistele și broșurile scandaloase.

Tinerimea catolică a lansat apeluri și a culesumedenie de iscălituri dela toții oamenii de bine că nu vor cumpăra nimic dela chioșcurile și librăriile cari țin reviste și cărți scandaloase și pornografe.

Urmarea?

În două luni, toate aceste cărți și reviste au fost înapoiate editorilor cu observația de a le retrage cu totul din comerț, fiind împotriva bunelor moravuri.

Mâna în mână cu Reuniunea femeilor au mers: părinții, profesorii, ziaristii, autoritățile. S'au asociat la această cruciată chiar și bisericile protestante, cu toate deosebirile prăpăstioase ce există între protestanți și catolici.

Firește, la început, era o mare piedică lipsa unui criteriu de moralitate general admisă.

Pentru a înlătura și acest neajuns, Reuniunea amintită a luat ca bază normele stabilite de Legiunea decenței (Legion of decency).

Iată aceste norme:

1° Trebuie trecute pe lista neagră cărțile și revistele care preamăresc crimele;

2° acelea care au ca scop excitarea instinctului sexual;

3° cele ce conțin ilustrații ce jignesc bunele moravuri;

4° cele ce aduc dări de seamă despre împrejurări de viață imorale;

5° cele ce au inserate de caracter imoral.

Pe această listă neagră numai în eparhia de Fort Wayne s'au trecut 50 de publicații și de periodice. Această listă, firește, nu se publică, pentru nu fi prilej de curiozitate păcătoasă.

Se institue apoi pe tot cuprinsul eparhiei comitete de supraveghere locale. Aceste comitete n'au de scop numai oprirea literaturii imunde și scandaloase, ci și promovarea literaturii sănătoase: patriotică și religioasă catolică.

Ce ne-ar împiedica să facem și noi la fel?

Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului la Zălau și Drăgești

Participă mii de pelerini. I. P. S. S. Dr. Valeriu Traian Erențiu, Episcopul diecezan, prezidează pelerinajul

În atmosfera înăbușitoare de păgânism mental, ce apasă stăruitor asupra-ne, nu e pe drept a trece cu vedere pe cei ce revindcă drepturile lui Dumnezeu și ale Bisericii, sub o formă sau alta: acțiune sau rugăciune. Ostașii Domnului, indiferent de sabia ce o poartă, trebuie să învederați ca strălucirea exemplului lor să întărească pe cei slabi. Dumnezeu vrea să aibă folos de fiecare din fiii săi. Biserica Mamă le cere sprijinul și roadele îmbelșugate vor arăta de bună seamă pomul veritabil creștin.

Dacă n'ar fi numai exemplul de manifestare vie a credinței, fără să mai vorbim de darurile spirituale și fizice ce se obțin cu aceste ocazii, pelerinajele încă și-ar avea însemnătatea deosebită în viața activă a bisericii.

Assumpta este Maria în coelo, gaudent angeli, gaudete. . . Sărbătorile Preacuratei verifică pe deplin la noi acel »gaudete.« O mărturisesc aceasta: voioșia cu care se pleacă la mănăstiri în îndepărtări mari, cântecele mariane ce nu obosesc și murmurul rugăciunilor fierbinți. Da, fiii Preacuratei se bucură cântându-I bunătatea. Faceți tot ce vă spune, a zis Maria la nunta din Cana. Acelea și cuvinte ni le adresează din nou. În nesiguranța timpurilor prezente protecțiunea Ei nu se poate prețui. Încrederea în ajutorul Ei s'a simțit până sus. Insuși Arhiepiscopul nostru, în gestul căruia găsim o veche dragoste față de Regina Cerului, a ținut s'o cinstească, prezidând pelerinajul dala Zălau.

Mulțimea mare din împrejurimi și îndepărtări era adunată aci încă din preziua Sărbătorii. Înaltul Arhiepiscop a coborât dela Stâna-de-Vale, însoțit fiind de: Rvs. canonic Dr. A. Tăutu și Rvs. Vasile Barbu, directorul Cancelariei episcopale. În drum spre Zălau, la granița județeană este întâmpinat de d-l prefect al județului Sălaj, Colonel Gheorghe Petrescu, care-i urează bun sos și în numele bunilor sălăjeni, zeloși în credință și mândri de trecutul lor. Răspunde Înaltul Arhiepiscop, talmăcind bucuria ce o simte oricând că este prilejuit să se coboare în mijlocul credincioșilor din Sălaj. Apelează la un binevoitor concurs din partea șefului județului pentru a pune în cinstea cuvenită primatul spiritual. Înaltul Păstor ia apoi loc în mașină alături de d-l prefect, continuându-și drumul cu câteva opriri: la Cizer, Bănișor, Ban, Crasna și Vârșolț — interesându-se de aproape de câteva biserici ce așteaptă consacrarea. Ajuns la Zălau, în fața unei porți triumfale, este salutat de d-l primar al orașului, Brânzeu. Bisericanii, în frunte cu protopopul local Aurel Ghilea, îl întâmpină în fața bisericii, predându-l spre

sărutarea Evanghelia și Sf. Cruce. Înaltul Păstor trece prin mulțimea înșiruită de o parte și de alta, împărțind tuturor înalta-I binecuvântare. Incepe îndată Paraclisul, urmat apoi de rugăciuni de seară, făcute sub conducerea p. Liviu Trușășiu, parohul II al locului. Înfrățirea creștină în rugăciuni evoacă timpuri de început ale creștinismului. Intreaga noapte de Duminecă spre Luni rugăciunile și cântările mariane în cinstea Preacuratei n'au încetat.

În zori de zi a mării Sărbători preoțimea era la datorie, mărturisind și împărțind pe cei veniți pentru pocăință și ajutor. Momentul culminant îl constituie, fără îndoială, Liturghia pontificală solemnă de pelerinaj, celebrată de I. P. S. Sa Episcopul diecezan, înconjurat de un impresionant sobor de preoți, Liturghie, plină de haruri în cadrul căreia a avut loc ceremonia hirotonirii alor doi diaconi: Mihai Carțis și Gheorghe Sabău, și împărțirea unui nesfârșit număr de credincioși. Cuvântul, pentru marea Sărbătoare, îl are I. P. S. Sa, care într-o vibrantă cuvântare insistă asupra celei dintâi și mai mari porunci, asupra poruncii iubirii lui Dumnezeu și a aproapelui. Corul mixt al bisericii, condus de d-l Albu, a înălțat și de data aceasta fastul Sărbătorii. După prânz, în mijlocul mulțimii ce părăsea colinele locului de pelerinaj, Înaltul Păstor, împărțind cordială și părințească bunăvoință celor de față, se îndreaptă din nou spre locul de reședință, Stâna-de-Vale. Pelerinajul dela Zălau a fost cu adevărat un triumf al Mariei!

*

Paralel, la Drăgești (Bihor), în o altă extremă a Eparhiei, cinstirea Preacuratei n'a rămas mai prejos. A condus Rvs. Augustin Maghiar, canonic, delegat al I. P. S. Sale. (il)

CRONICI

— **Tinerețele creștinismului.** Cine atribue creștinismului o înmutabilitate pur externă, zice teologul *Martin Deutinger* (†1864), nu cunoaște nici firea omenească, nici adevărul istoriei, nici economia. Proniei Cerești care în nesfârșita ei bogăție dă fiecărui timp ceea ce îi trebuie. Răscumpărarea nu e mai puțin bogată și inepuizabilă cași creația. Cine cercează creația lui Dumnezeu, cu atât va afla mai multe lucruri noi. Descoperirile fizicienilor și invențiile chimiștilor aduc mereu la iveală noi puteri ascunse. Dar oare prin aceea că ei cunosc tot mai bine legile naturii desființează-le? Dacă creștinismul s'ar putea epuiza în conținut și adâncime, n'ar mai fi operă dumnezească. Tocmai faptul că el e inepuizabil îi dă trăinicie și vitalitate. Dacă conținutul creștinismului s'ar putea epuiza, atunci ar putea veni o vreme care l-ar depăși și i-ar declara învățăturile perimate, cântând noi doctrine mai potrivite nevoilor vremii. Dar tocmai aceasta e înalta vrednicie a adevărului creștinismului că el rămâne totdeauna nou și mereu deschide noi adâncimi, noi cunoștințe, noi minuni. (lg)

— † **Cardinalul Camil Laurenti.** În dimineața zilei de 6 Sept. a. c. s'a stius, aproape pe neașteptate, în Roma, Cardinalul Camil Laurenti. Născut în 20 Noemvrie 1861, lângă Roma, după frumoase studii, filosofice și teologice fu hirotonit preot, și i se încredință o catedră de filosofie la institutul *Propaganda Fide*, unde, prin știința și evlavia sa adâncă, a cucerit simpatia și admirația studenților săi. În 1908 fu numit Subsecretar iar în 1910 Secretar al S. Congregației de *Propaganda Fide*, slujbă pe care a ținut-o aproape 11 ani, până când, în Consistorul din 12 Iunie 1921, Papa Benedict XV, apreciindu-i meritele netăgăduite, l-a înălțat la demnitatea de cardinal. Prefectul S. Congregației a Ordinilor religioase mai întâi, iar din 1928 al S. Congregației a Riturilor, a deținut acest Dicasteriu în una din cele mai active perioade ale S. Scaun. În numeroasele canonizări și beatificări din 1930, 1933—34, 25 și 1927, defunctul Cardinal, în calitatea sa de Procurator al Canonizărilor, își văzu răsplătită munca pe care o desfășura cu atâta abnegare. În mijlocul alător preocupări în fruntea celor două importante Dicasterii romane, își găsea vreme și pentru alte opere de apostolat, mai ales prin cuvântul său luminat și prin umilința și caritatea, cari i-au cucerit stima și afecțiunea tuturora. Era președintele Academiei Pontificale Romane a S. Toma de Aquino.

Aibă parte cu drepții!

— † **Sora Sabina Minișan.** În zorile zilei de 28 August a. c., într-o modestă chiliuță, străjuită de monumentalul turn al catedralei noastre, s'a săvârșit din viață o mucenică, o apostolă, o fecioară, Sora Sabina Minișan, profesă din ordinul III al S. Francis. Născută în 17 Iunie 1896, în Sânnicolaul Mare dintr-o familie onorabilă de învățător român, după absolvirea școlii normale, ajunge succesiv învățătoare în jud. Alba, la Ghioroc, Lugoj, Galați, Beiuș, și Oradea. După Facultate apoi, ajunge profesoară de științe naturale. Titluri dobândite prin mari și grele jefte pentru o tânără orfană. Ultima oară a funcționat ca instituitoare la școala de aplicație de fete, de pe lângă Școala Normală Unită din Oradea, unde, mai ales, au putut să-i admire, cei cari o cunoșteau, darul ei mare de luminătoare de minți și de inimi pe care l-a avut. Setea mare de suflete, ce a mistuit-o toată viața, și pentru cari a răbdat cu atâta eroism suferințele boalei ce o chinuia de câțiva ani, a făcut-o să vadă și să înțeleagă ca nimeni primejdia în care se află tinerele fete dela țară, cari vin la oraș ca să-și găsească pâinea și-și găsesc adese otrava și moartea sufletului. Cu slabeleputeri a înfripat din nou Patronatul servitoarelor »S. Maria din Nazaret,« înființat cu câțiva ani înainte de regretata Ds. Lucreția Frențiu, Patronat, care s'a dovedit atât de necesar, cu toate că încă nici azi nu este înțeles și sprijinit după trebuință. Acestor tinere le-a fost Sora Sabina inger călăuzitor și mângăietor. Cu ele și-a împărțit bucățica de pâine, hainele și banii, rămânând de multeori flămândă și rău îmbrăcată numai ca să le sature și să le imbrace pe ele. Caritatea ei mare nu o știu decât acei lipsiți și năpăstuiți ai sorții pe cari îi cerceta în după mesele de iarnă, prin cele mahalale

îndepărtate ale orașului, ducându-le ajutoare. Câte suflete nu-și datorează ei întoarcerea lor la Dumnezeu! Revista »Micul Misionar« o are pe Sora Sabina drept coîntemeitoare. De aceea s'a spus cu dreptul despre dânsa: Luminătoare de minți și suflete în școală, ocrotitoarea tinerelor țărance în oraș, pășit-a pe drumul binelui jertfindu-se, îndemnând irezistibil inimile la virtute și chemându-le mereu spre Isus.»

Odihnească în pace!

— **Exercițiile spirituale ale Clerului.** În zilele de 23—27 August și 30 August—3 Septemvrie au avut loc în Seminarul diecezan sfintele exerciții spirituale ale Ven. Cler eparhial. În cele două serii s'au perindat toți preoții diecezani, ca să ia nou avânt și noi puteri la munca grea ce-i așteaptă în via Domnului. Exercițiile au fost conduse de P. C. Sa Păr. Ion Gârleanu O. F. M. Conv.

— **Pastorală din Fulda.** Episcopatul German intrunit în conferință la Fulda, lângă mormântul S. Bonifaciu, 16—19 August a. c., a dat o pastorală colectivă, care s'a cetit în toate bisericile din Germania, Duminecă în 28 August. Numărul credincioșilor veniți să asculte cuvântul luminat al vrednicilor Păstori a fost extraordinar. Ziarele catolice și multe necatolice chiar, din Germania și din alte țări au reprodus textul întreg al Scrisorii pastorale, remarcând cum acest document spulberă preînțelegeri că în sânul Episcopatului ar fi neînțelegeri. Asta ar fi bine să o știe și să-o înțeleagă și anumită presă dela noi.

Soc. an. »STÂNA DE VALE« Oradea

CONVOCARE

Domnii acționari ai Soc. An. »Stâna de Vale« prin aceasta sunt convocați la Adunarea Generală extraordinară, care se va ținea în Oradea, Piața Unirii No. 3., în ziua de 1 Octomvrie 1938, ora 18 (6 p. m.) cu următoarea

ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea Adunării Generale extraordinare.
2. Alegerea unui membru în Comitetul de Cenzori.
3. Eventuale propuneri.

Consiliul de Administrație.

Soc. An. »VALTRA« Oradea

CONVOCARE

Domnii acționari ai Soc. An. »Valtra« prin aceasta sunt convocați la Adunarea Generală extraordinară, care se va ținea în Oradea, Piața Unirii No. 3., în ziua de 1 Octomvrie 1938, ora 17 (5 p. m.) cu următoarea

ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea Adunării Generale extraordinare.
2. Alegerea unui membru în Comitetul de Cenzori.
3. Eventuale propuneri.

Consiliul de Administrație.